

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
 E N G E D E L M É V E L.

XXXXXXXXXX

Nro 29.

**Költ Bétsben, Mind Szent Havának (Octóbernek)
 7-dik napján 1796-dik Efstendőben.**

Hadi Környütlállások.

Jourdan, a' Kolóniai Tudósítások sze-
 rént, *Bonn* Városába érkezett Sept. 15-di-
 kénn; *Beurnonville* pedig, a' kiről hirle-
 lik, hogy *Jourdan'* helyébe, az úgy neve-
 zett *Számberi és Móza* Fr. Sereg' Fő-Ve-
 zérjévé rendelődött, Sept. 17-dikénn ért
Kolóniába. A' *Jourdan'* Seregénél Direc-
 toriális Kommisszáriusságot viselt *Jou-*
bert' helyébe is Más tevődött, kinek ne-
 ve: *Alexander*.

G g

Harmintz ezerre teszik más Tudósítások is, szintén úgy mint az általunk közlött *Würzburgi Magyar Levél*, a' *Jourdan Sereg'* veszteségét, melyet, nem kevesebb mértékben okoztak a' Frantziák által meg-bántatott Német-Birodalmi Lakosok; mint a' Ts. K. Vitézek. Ezen Sereg' híjánosságát hamar akarván pótolni a' Direktórium, hozzá rendelte ahoz, azt a' 25 ezer Fr. Katonaságot is, mely Frigyes-Belgyiombann élt Batáviai zsóldonn.

A' *Ménus*-meljékénn, midőn némely Falusiak meg-értették volna *Frankfurtból*, hogy ott az ő Pajtásaik között hármat agyon lövettek a' Frantziák; úgy fel-indultak; hogy el fogván a' *Bestenbachi* Kastélynál egynehány Frantziákat, három Tisztet azok között le vetkeztettek, 's egymás után élőfákra aggatták fel Őket: annakutánna pedig a' ruháikat alattok el égették. — Mind özfze az említett vidéki Parasztok között 13-an kaptak nehéz sebet az ellenség előtt: a' kik el estek, jazoknak Házok-népéről a' Gyülekezet visel gondot.

Olasz - Országból. —

Nápolyból Sept. 13-dikánn: — „Kabinétunk' Kurírja *Gomez*, visszfa érkezett ide *Párisból*, az ott Békességet munkálódó *Hertzeg Belmonte* Ministerünktől.“

Rómából Sept. 15-dikénn: — „Ma ide *Civitavecchiából* oly' Híradás érkezett, hogy az oda való Kikötőhely előtt 4 Ánglus Katona-hajók termettek, 's megkérték annak Kommendánsát, hogy a' Frantziák által el fogott 's oda bé vitt két Ánglus Korvetteket (kisdud Katona-hajókat) adatná ki nékiek. Ezen kívánság mellé, oly fenyegetést is ragasztottak az Ánglusok, hogy ha szép szerént meg nem nyerhetik a' Komendánstól a' mit kérnek: ellenségessenn fognak bánni a' Kikötőhellyel, melyben két Fr. rabló-hajók is tanyáznak.“

Rómából Sept. 16-dikánn: — „Minifériomunknak *Galeppi* nevű Tagja, a' ki, *Azara* Spanyol Ministerrel és *Soldati* tudós *Dominicánussal* együtt küldettetett a' Békességkötés' dolgában *Florentziába*: visszajött onnan a' múltt Hétfőn, 's mindjárt Pápa Ő Szentségénél volt magános audientziánn: annakutánna pedig a' Státus-Ministerhez *Busca* Cárdinálishoz ment. Még az nap Státus-Tanáts tartatott, a' melyben következő Kárdinálisok voltak jelen: *Albani*, Királyi Hertzeg *York*, *Antonelli*, *Carafa*, *Zelada*, *Gerdil*, *Doria*, *Livizzani*, *Busca*, *Borgia*, *Caprara*, *Roverella*, *Somaglia*, *Altieri*, *Antonio Doria*, *Braschi*, *Carandini*, és *Rinuccini*. Vége lévén a' Tanátsnak, ismét visszajárt *Galeppi* Prelátus *Florentziába*.“

„A' múltt Szombaton ide érkezett Nápolyból Hertzeg *Pignatelli*, 's minekütánna különös audientziánn vólt a' Sz. Pápánál, Lombárdiába vette útját.“

„A' Státus-Cancelláriából Levelek küldettek innét minden külföldi Ministerekhez, hogy írják meg mitsoda Személyeknek osztogattak ki paszszusokat. Szoross parantsolatot vettek a' Belső-Bátorságra ügyelő Tifztviselők is, hogy Személy-válogatás nélkül meg-visgáljanak minden Bėjövöket, és Kimenöket.“

„Ezen Városnak mind a' 14 Szakaszfaiból, ezer ezer betsületes és tehetős Ember tartozik a' húsz és hatvan esztendősek közzül fegyvert fogni, hogy így 14 ezer főből álló Polgár-Katonaságot lehessen felállítani a' Belső-tsendességnek fenn-tartására.“

Nagy-Britanniából. —

Londonból Sept. 13-dikánn: — „A' mi Kikötőhelyeinkben lévő Spanyol hajóknak le-tartóztatása végett, egy Királyi parantsolat adódott ki itt tegnap. — *Gibráltári* Őrizetünk, minden szempillantásban készenn tartja magát a' viadalhoz. — *Richery* Frantzia Tengeri-Vezérről azt a' hírt vettük, hogy *S. Domingó* felé vette útját.“

A' Spanyolok és a' Frantziák között, az Első Spanyol Minister és a' *Mádríti* Fr.

Követ által Aug. 19-dikén *St. Ildephonsó*-ban köttetett, és már *Párisban* Aug. 26-dikán a' Törvényhozó - Gyűlés' Öregebbik Tanátstsa által is meg-erössítettett örökös Szövetségről tsak annyit említenk a' múlt postán, hogy, annak 18-dik Tzikkelye, egyenessenn Angliát érdekli. Ezen 18-dik Tzikkelynek értelme, maga egész valóságában így vagyon: „Minthogy egyedül Anglia az a' Hatalmasság, a' mely ellen egyenes nehézségei vagynak Spanyol-Országoknak: ezen okból, tsak is egyedül Anglia ellen fog a' jelenlévő Frigy munkába vevődni ebben a' mostani hadbann, és más Hatalmasságokra nézve, melyek fel vagynak fegyverkezve a' (Fr.) Respublika ellen, meg marad neutrálisnak Spanyol Ország.“ — Ez a' Frigy magában foglalja: hogy a' Spanyolok és a' Frantziák, boldogítani fogják egymást a' költsönös Kereskedésnek barátságos el intézése által, mely el intézés ez után készül még meg: de magában foglalja azt a' kötelességet is, még pedig egész meg-határozással, a' mely szerént tartozik mind egygyik ezen két Szövetséges Felek közzül, hadi segítséggel gyámolítani a' másikat, következőké módon: Az ellenség vagy olyan, a' mely ellen mind a' két Szövetséges Félnek egyenes okai vagynak hadat indítani; vagy pedig olyan, melyel különösen tsak az egy-

gvik Szövetséges Fél kapott öszfe. Ebben a' 2-dik esetben, mihelyt jelenti magát segítségért a' hadat kezdő Fél: attól az időponttól számlálva, tartozik a' segítség eránt meg-kéretett Fél, 3 Hónapok alatt, fel-készíttetni eleséggel hat hónapra, egyéb készületekkel pedig egész esztendőre, és oda állíttatni ki együtt készen, a' hová a' segítséget kérő Fél kívánja: 15 líneai hajókat, melyek közzül három 80, tizenkettő pedig 70 vagy 72 ágyús legyen; továbbá ezen líneai hajókhoz alkalmaztatott 6 Fre-gátokat; és négy Könynyü Katona-hajókat. Ha először csak a' felét kívánja ezen tengeri erőnek a' kérő Fél: a' más felét ismét kérheti, a' hadakozás' idejének akár-mely Tzikkelyében, 's meg is kaphatja azt a' jelentés után 3 Hónapra szintén úgy, mint a' hogy meg-kapta az első felét. Szá-razra való hadi erőt is tartozik a' segítség eránt meg-kérettetett Fél adni 3 Hónapok alatt a' Kérőknek, még pedig 18000 Gya-logokból és 6 ezer Lovasokból állót, elég-séges ágyúkkal együtt, és ezen erőt fordít-hatják a' Szövetséges Felek nem csak az Európai Birtokjaiknak, hanem azon jószá-gaiknak óltalmazására is, melyeket a' *Me-xikói* tenger-kebelben bírnak. A' segítsé-
g' fel-készítésére ki rendelt három Hó-
napok alatt, küldhet el a' Kérő-Fél ha-
tetzik, Kommisszáriusokat is, kik által

a' meg-kérettetett Félnek készülleteiről bizonyost tudhasson. Nem lehet semmi nehézséget formálni a' segítség eránt a' meg-kérettetett Félnek, hanem mihelyt kívánja azt a' Kérő: mindjárt hozzá kell fogni mind a' vízi, mind a' földi meg-határozott fegyveres erőnek fel-készítéséhez, 's 3 Hónap alatt által is kell azt adni úgy, hogy a' Kérő, önnön ítélete szerént vehesse annak hasznát: de ne Ő, hanem a' meg kérettetett Fél legyen köteles azt tartani. Tsupánn midönn a' segítő-sereg a' Kérő-Fél' földjén, vagy Kikötőhelyeiben múlat: akkor tartozik az említett Fél, önnön Tárházaiból mindenféle szükséges dolgokat szolgáltatni a' Segítő-seregnek azonnáron, a' melyen szolgáltatott saját Népeinek. Ha a' had alatt valamely héjja esik vagy a' tengerenn vagy a' szárazonn a' Segítő erőnek: tartozik azt mindjárt kipótolni a' meg-kérettetett Hatalmasság. — Ha a' meg-határozott segítség elégséges nem lenne: akkor tartoznak a' Szövetséges Felek oly nagy erőt állítani ki egygyütt mind vizenn, mind szárazonn, valamennyit tsak lehet; de együtt fogják ekkor magok között ki tsinálni: ha mind a' kettőjök ereje, egyesülve dolgozzon e' vagy külön külön? — — Abban az esetben, ha az ellenség, egyátalyábanvaló köz-ellenségjek mind kettőjöknek, kötelesek az

ellen egészsz erejekkel munkálódni mindketten, de ekkor a' Békességen is együtt fognak osztán munkálódni. Más esetekben a' meg-támadtatott Fél, különösen maga köthet Békességet: de úgy, hogy a' meny nyire lehet, a' Segítő-Félnek is haszna legyen belöle.

Spanyol-Országból. —

Hogy a' *Bilbaoi* Kikötőhelybe Királyi parantsolat ment Aug. 15-dikénn az ott tanyázott Anglus hajóknak le-tartóztatása végett, azt egész meg-határozással írják *Mádrítból*, azt pedig még tsak úgy mint hírt, hogy hasonló értelmű parantsolatokat küldött volna a' Spanyol Udvar a' *Corunna*i és *Carthagenai* Kikötőhelyekbe is.

Mádrittól és a' Királyi múlató-helyektől, 15 mértföldnyire tartoznak távozni a' Spanyol-Országban tartózkodó Frantzia Kiköltöztek.

Egészsz Spanyol-Országban verbuálnak mindenfelé, hogy telyes számúakká lehessen tenni a' Regementeket, melyek részfzerént a' *St. Rochi* táborba közel *Gibráltár*hoz, részfzerént Portugallia' széleire masíroznak.

A' mely Spanyol Katona-hajók, *Cadix* alól indúltak vala ki Augustus' 4-dikénn azzal a' Frantzia Hajósseregofstálya-lal, melynek Vezére *Richery* Polgár:

négy líneai hajókonn és 3 Fregátokonn kívül ismét visszafertek Aug. 11-dikénn a' *Cadixi* Kikötőhelybe, minekutánna az Algarbiai tengerig kísérték volna *Richeryt*. Az említett négy líneai hajók és 3 Fregátok, az Ámerikai Spanyol Birtokokba utaztak el.

A' Frigyes-Belgyiomi Nemzeti gyűlés, nem enged semmi közösülést a' Batavusoknak Angliával.

Frantzia - Országból. —

Nantesből írták Sept. 8-dikánn, hogy Frantzia Admirális *Richery*' Hajósserege, mely a' *Cádixi* Spanyol Kikötőhelyből két Spanyol Seregek' óhalma alatt szabadította ki magát: négy Spanyol Katona-hajókkal szaporodva a' *Bresti* parthoz érkezett, a' hol azolta nagy készületek tétetnek; hanem a' tengeri erőnek jó lábra való állításával tsak ugyan nem kevés baja vagon a' Direktóriumnak: mivel a' Tengeri Tiszteknek való Személyek részfzerént ki-költöztek, részfzerént a' *Vándéi* hadbann el hüllottak: de elhüllottak a' Közkatonáknak való Emberek is az említett hadbann, melynek el végződését anynyira hiték vala már *Párisbann*, hogy a' Napnyúgoti Frantzia partokról neveztetett Armádiának együtt való léte nem is ítélődött továbbra szükségesnek: azonban ép-

pen ezért ismét kezdték jelengetni magukat a' Királykivánók, úgy hogy *Hoche* Generális, ki az említett Ármádiának Fő-Vezérje, és a' mint tartatott felöle, a' *Vándéi* hadnak Béfejezője vala, szorgalmatosan szemmel tartatja *Brest, l' Orient, Nantes, St. Malo, és Rennes* Városokat, és száz lívert ígért kész-pénzzül Mindennek, a' ki, akár Spiont, akár Kiköltözött, de mostanság ismét vizsza tért Frantziát el fog.

Azok a' Zenebonások, kik *Párisban* September' 10-dikére vírradóra többen hét száznál kiabáltak: Éljen az 1793-dik esztendőbéli Konstitúzió! Le a' két Tanátstsal! Le az újj Tyrannusokkal! mint-hogy nem verbuálhattak magokhoz több Társakat: végre meg-támadták a' *Grannellei* tábor: de a' táborbéli Republikánus Katonaság ellenek rohanván, 20 at belőlök földre terített, 132 öt pedig el fогott. — Ezt a' Direktórium írta Septemb. 10-dikénn a' Törvényhozó-Gyűlés' Iffjabbik Tanátstsalhoz: más írásábann pedig kérte a' Gyűlést, hadd kerestethesse Ő fel házanként a' Pártosokat, kik, az egész Fr. Respublikának veszedelmére igyekeznek, 's a' kik között vóltak az előbbeni Nemzeti-Gyűlésnek két Tagjai *Huguet és Javoques* is fegyveressenn, 's az egyiknek derekán vólt a' N. Gyűlés' Tagi Övje is.

Mit végzett a' Gyűlés, már meg-írtuk a' múlt postán.

Mindjárt el kezdődött Sept. 10-dikén, a' házanként való vizsgálódás a' Pártosok után 's már Sept. 14-dikéig is igen sok gyanus Személyek árestáltattak meg.

Az a' Katonai Törvényfűk, mely az el fogattatott Pártosoknak meg-ítélésére állítatott fel, egy sátorban szabad Ég alatt kezdette el a' maga Üléseit Sept. 13-dikán. Leg-elsőbenn is mindjárt ötven Rabokat állítatott maga eleibe: de Azok mind az ötvenen ki-fogást tettek ellene.

A' Grenellei táborbéliek eránt azt végezte a' Törvényhozó Gyűlés' Iffjabbik Tanátstsa, hogy Azok, érdemesekké tették magokat a' Közönséges-Társaság eránt, 's Azoknak előbbeni száma, több Katonákkal szaporítódott.

A' Direktórium különös ditsérő Írást küldött maga részéről is a' Grenellei táborhoz: nem különben a' maga lakó-palotájának és a' Törvényhozó-Gyűlés' palotáinak is Örzőihez.

A' szóban forgó Tábor' Komendánsa *Foissac-Latour* Generális, a' Direktóriumhoz intézett Tudósításában jelentette, hogy *Malo* nevű Svadron-Vezér' sátorára hatvan Pártosok rohantak oly tzel-lal; hogy *Malót* meg öljék: de *Malo* hirtelen fel-kötvén szabljáját az egy ingre.

melyben vólt, 's lóra kapván, kilentz Lovas Katonákkal, kik hasonlóképpen nem vóltak fel öltözve, úgy ki kapott a' Pártosokonn, hogy el is fogott ötvenkettőt belőlök.

A' Belső - bátorságra - ügyelő Minister *Cochon*, így írt ezen újj párütésről a' Direktóriumhoz:

„ Már egynehány napoktól fogva hozogatták hírül énnékem, hogy a' Háborúság-szerzők, a' kik oly régtől fogva dolgoznak már a' Közfzabadság ellen, újra öfzsze-esküdték a' Közönséges-Társaság' alkotmányjának le-rontására. A' vad örömjök némely Embereknek kik a' mostani Igazgatók ellen viseltető gyűlölségjéről esmeretesek, az ő titkon tartott gyűléseik, szájokon ki-szalasztott beszédjeik, egy szóval minden környülállások arra mutattak, hogy Ők még le nem tettek a' magok vétkes reménységeikről. Tegnap esett értésemre, hogy a' Pártosok valósággal szándékoznak, a' Törvényhozó - Gyűlés' két Tanátstsabéliek között sokakat; a' Direktórium' Tagjait; a' Ministereket; és a' Generálstabbéli Tiszteket le-öldösni. Estvéli hét órakor hallottam, hogy az Öfzsze-esküdttek között mintegy 60-an, a' *Vaugirard* nevű Útszabéli ugyan azon nevű Vendégfogadóban vagynak, 's egyéb efféle más helyekenn is sokan tartózkodnak köz-

zülök, mindennemű fegyverrel fel-fegyverkezve, kik csak a' meg-támadásra való jeladást várták, melynek ideje, éjfélelőtti tizengy óra utánra határozódott. Leg-elsőben is a' Stabot akarták meg-támadni. Generálisi és Népképviselőjei módra öltözködött Személyek is vóltak közöttök, kik ezen Formaruháik által arra kívántak elégséges tekintetet szerzeni magoknak, hogy le-rakhassanak minden olyatén Tiszteket hivatalyaikból, a' kik nem fognának ő hozzájuk állani, 's az után a' Grenellei tábor' kórmányozását vehessék kezekhez. Én azért meg-tettem a' szükséges rendelkezéseket. A' Párisi Komendáns Chagnet Generális, estvéli tíz órakor tizen-Dragonyokét sokkal lovagolván Vaugirard útszánn, hallotta, hogy hatvan Ember vólna ott együtt a' Vendégfogadóban. El küldötte tehát az Adjutánsát a' Vaugirardi Politzáj-tanyához oly parantsolattal, hogy körül kell venni a' Vendégfogadót. Az Adjutánst 200 Pártosok meg-támadták, 's löttek is reája. A' Generális tizenkettöd magával nem állhatván ellent anynyi Zenebonásoknak, a' Direktóriumhoz sietett, 's az ott lévő 'Strázsákat ki állította. Az Adjutánsa azonban csak ugyan el-érkezett szerentséssen a' Grenellei táborba, jóllehet kergettetett a' Pártosok által. — Leg-nagyobb részét teszik a' Pártosoknak a' né-

hai Revolutzionális Deputátzióknak és Revolutzionális Seregeknek Jakobínus-Tagjaik. Némelyek mindazáltal az Öszszeesküttek között ezt kiáltották: Nem lesz addig soha tsendességünk: míg Királyunk nem lesz. Innét meg-tetfzik, hogy a' Közönséges Társaság' ellenségi egymás kezére játszanak: mivel egy közönséges tzelra törekednek t. i. a' mostani Igazgatás' romlására."

Magyar Ország.

Lötséről 20-dik Sept. — „Egy örvedetes Tudósítással kedveskedhetek, melyel azért hízem, hogy az Urak előtt kedvességet találok; mivel esméretesek előtem a' Haza' boldogulását tárgyazó szándékjaik. A' Haza is kedvessen fogja venni tsalhatatlanúl ezt az Urak által közönségesse tétetendő történetet, mivel ez, egyenesen hasznára tzeloz ő néki. T. i. ezen Hónapnak 12-dikénn, három Professorok közöntöttek itt bé az Evangélikusok' Gvmnasiumába, úgymint: Philosophiae Professor Tiszt. *Fuchs* Sámuel, Logices Professor Tiszt. *Topertzer* Sámuel, és a' Reformátusoknak Vallást 's erköltsi tudományt és a' Philosophusoknak Naturális Históriát tanító Professor Tiszt. *Marton* József Urak: a' kikhez minekutánna, Deak Német és Magyar nyelven Belzédet tar-

tottak volna az ide való Pátronátustól e' végre ki nevezetett három Személyek, ugyan azon nyelveken feleltek mind hárman szép Orátzióval; mely tzeremónia, az ide való Német és Tót Templomokban tartott, és annak végével az Oskolai Törvények is fel olvastattak. Látni való tehát, hogy porából fel-elevenedő *Fénix* léfzen ma holnap ezen Gymnásium, melynek el érésére az ide való Kegyes Pátronátus meg-tenni semmit el nem múlat. Áldja meg Isten az ilyen, Haza' hasznát minden Vallásra való mellékes tekintet nélkül munkálódó Urakat, mint a' milyen az ide való Pátronátus. "1

Norimberga' Lakosainak leg-nagyobb része abban egyezett meg a' Frantziák' el távozása után is, hogy a' Prufsziai előtt 's Udvar' óltalmába kell ajánlani Várossokat. Ezen ajánlás meg is lett: de, a' mint *Berlin*ből írták Sept. 16-dikánn, el nem fogadta azt a' Prufsziai Király; hanem tudokra adatta, hogy mostani iszorútt állapotját az ő Városoknak önnön hasznára fordítani nem akarja, mindazáltal ha jónak találják, hogy magokat a' Prufszus Királyi-páltza alá adják, és ha ezen kívánságjokra, a' Birodalmi rendtartás szerént, a' Tsáfszárnak 's a' Német-Birodalomnak meg egyezését ki nyerhetik: úgy arra Ő Felsé-

ge is örömet reá áll: kész azonban addig is, a' menynyire meg-engedik a' környülállások, *Norimberga'* javáról gondoskodni. *Windsheim*nak és más Birodalmi Városoknak is hasonló ajánlásaikat, hasonlóképpen el nem fogadta a' Pruszfziai Felség.

Bét s.

Éppen tsak most adata ki a' Katonai Fő-Cancellária egy Tudósítást, mely szerint: *Károly Fő-Hertzeg* Sept. 29-dikénn táborba szállott *Schwetzingennél*. — *Moguntziai Komendánsunk* vizsgálta-verte *Moguntziától* a' Fr. Forposztokat, kik azolta, hogy a' *Moguntziai Örizetnek* egy része másuvá ment: mindég alkalmatlankodtak. Fogott el belőlök 150-t. — *Memmingen* és *Biberach* Városok között *Steinhauennél* kemény verekedés vólt Sept. 30-dikánn, a' *Moró* és *Gr. Latour* népe között: de *Gr. Latour* vizsgálta-verte végre *Steinhausentől* a' *Frantziákat*, kik nagy dühösséggel támadták vala meg a' *Miéinket*.

(*Biberach* hét óránynyi járó földel esik *Ulmán* alól Dél és Napnyúgot között, *Helvétzia'* szélei felé; *Memmingen* pedig 9 óránynyi járó földel Dél és Napkelet között.)